

Samen Bouwen aan Alblasserdam

De kracht van Buurtaanpak

Visie Buurtaanpak Alblasserdam – 13 oktober 2023

Revisie: 231013-kb23002-R01-b

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	Aanleiding voor de Buurtaanpak	2
3	Context	3
4	Visie, missie en doelen.....	5
5	Implementatiestrategie	8
6	Vooruitblik	11
	Bijlage 1 - Theoretisch kader.....	13
	Bijlage 2 - Succesfactoren & meten	14
	Bijlage 3 - Methoden & tactieken.....	17

1 Inleiding

In mei van dit jaar heeft de stuurgroep van de Buurtaanpak in Alblasserdam aan Koersbekeners gevraagd om met betrokken partijen een visie te formuleren. Het doel van deze visie is het schetsen van een heldere koers en het prioriteren van ambities. Ook zijn er succesfactoren gedefinieerd om de voortgang te kunnen monitoren. Daarnaast hebben betrokken partijen elkaar gedurende dit korte traject nog beter leren kennen en kunnen profiteren van elkaars expertise. Na drie intensieve werksessies presenteren wij bij deze onze gezamenlijke visie.

Over de Buurtaanpak

De Buurtaanpak is een nauwe samenwerking tussen de gemeente Alblasserdam, woningcorporatie Woonkracht10 en Stichting Welzijn Alblasserdam. Daarnaast dragen vele andere partijen bij aan het succes van de Buurtaanpak, zoals de politie en de BOA's, jongerencoaches, de GGD, de adviesraad sociaal domein, Stichting Waardenburgh en vele anderen.

Het samenwerkingsverband bouwt aan een sterke basis, zodat inwoners voelen dat zij ertoe doen, waar men elkaar kent en samen de buurt maakt. Lokale partners zijn bekend met de cultuur en dynamiek van de leefomgeving. De Buurtaanpak ziet zichzelf als verbinder, aanjager en vaandeldrager voor meer sociale samenhang, leefbaarheid en kansengelijkheid. De filosofie van de Buurtaanpak geldt voor alle buurten in Alblasserdam. In deze samenwerking staan de volgende waarden centraal:

OPEN & TOEGANKELIJK:	Wij zijn te vinden in onze buurten en wijken – zo zien en horen wij onze bewoners. Wij leveren maatwerk.
EERLIJK & RESPECTVOL:	Wij faciliteren onze (formele en informele) netwerkpartners – we verbinden mensen en organisaties.
CREATIEF & INSPIREREND:	Wij vervullen een pioniers- en voortrekkersrol om beleid en voorzieningen aan te laten sluiten op bestaande en toekomstige hulpvragen en problemen. We beginnen klein, en gaan voluit zodra het kan.

2 Aanleiding voor de Buurtaanpak

De Buurtaanpak vormt een essentieel onderdeel van het collegeakkoord 2022-2026, getiteld '*Samen zijn we Alblasserdam*', waarin de nadruk ligt op het gezamenlijk bouwen aan veerkrachtige wijken en buurten. Bovendien sluiten de '*Groeiagenda Drechtsteden*' en de '*Regiodeal Drechtsteden*' aan bij de ambities van beter wonen, beter werken en beter leven. Binnen de Buurtaanpak zijn er enkele prominente thema's die specifieke aandacht verdienen. Hieronder beschrijven we kort de aanleiding voor deze thema's:

Tolerantie & solidariteit

De drie initiatiefnemers achter de Buurtaanpak zien noodzaak om de sociale samenhang te vergroten. Alblasserdam heeft te maken met een groeiende diversiteit aan culturen, die niet altijd vanzelfsprekend samengaan. Hierdoor is er een verharding op handen die niet in lijn ligt met de waarden van de gemeenten en de andere partners in de Buurtaanpak. Zij zien juist een samenleving voor zich die saamhorig is en betrokken.

Armoede & eenzaamheid & schulden

Alblasserdam kent een rijk pallet aan geloofsgemeenschappen die vanuit hun overtuigingen veel doen voor kwetsbare bewoners vooral op thema's als armoede, eenzaamheid en schulden. Ook veel andere formele en informele organisaties werken aan deze doelstellingen. Een goed deel van deze netwerken staat wel in contact met elkaar (o.a. via het diaconienetwerk of andere georganiseerde overleggen), maar er wordt vaak niet structureel samengewerkt aan het bereiken van collectieve doelstellingen op deze thema's. Hierdoor is een groot en versnipperd aanbod aan initiatieven ontstaan die minder impact sorteren dan wanneer de krachten gebundeld zouden zijn. Dit lijkt een gemiste kans die de Buurtaanpak graag wil aanpakken. Daarnaast is er behoefte aan een groter en steviger signaleringsnetwerk om mensen sneller te kunnen helpen en zij niet van de drup in de regen belanden.

Omgeving & gemeenschap

Er zijn een aantal onderwerpen c.q. beleidsvelden die buiten de invloedssfeer van het sociaal domein vallen én die wel grote impact hebben op hoe mensen zich voelen en gedragen binnen een gemeenschap. Denk aan de inrichting openbare ruimte, woonbeleid (zijn er passende woningen beschikbaar), werkgelegenheid, onderwijs en talentontwikkelkansen. De Buurtaanpak wil graag domeinoverstijgend samenwerken om zo gezamenlijk te bouwen aan veerkrachtige buurten. Je kunt dus sociaal gewenst gedrag en een gewenste houding inspireren en zelfs sturen met inrichting, ontwerp, programmering en beheer van buitenruimte en vastgoed.

Veiligheid & overlast

Er zijn een aantal plekken waar onveiligheid wordt ervaren. Tegelijkertijd zien we dat de bereidheid en toewijding om bijvoorbeeld deel te nemen aan buurtpreventie afneemt. Met slechts een aantal BOA's en een al drukbezet politieapparaat is de hulp van inwoners voor het vergroten van het gevoel van veiligheid nodig. Denk hierbij aan het gebruik van onze meldingsapp FIXIE, deelname aan buurtpreventie etc.

3 Context

Elke gemeente heeft unieke kenmerken die de huidige situatie weerspiegelen, en Alblasserdam is hierop geen uitzondering. We nemen deze kenmerken in deze visie mee, omdat ze ons inzicht geven in de omvang van onze uitdagingen en de gebieden waarop deze uitdagingen van toepassing zijn.

Tolerantie & solidariteit

In Alblasserdam heeft het overgrote deel van haar inwoners de Nederlandse nationaliteit (84%). Daarmee heeft slechts een klein deel een niet-Nederlandse achtergrond (16%). Verder kent Alblasserdam veel verschillende geloofsstromingen en kerkgenootschappen.

Zorg- en welzijnsprofessionals en de gemeente horen regelmatig van inwoners dat er behoefte is aan een hechtere gemeenschap. Echter, de bereidheid om met elkaar in contact te treden blijkt beperkt te zijn – anderen worden geacht dit te doen.

Dit resulteert in een steeds meer gesloten gemeenschap waarin mensen naast elkaar leven in plaats van samen met elkaar. De onderlinge relaties verharderen en dit wordt ook door professionals op straat opgemerkt.

Armoede & eenzaamheid

In Alblasserdam is 78% van alle inwoners praktisch geschoold. Het gemiddelde inkomen in Alblasserdam zit daarmee aan de lage kant met €26.900 bruto per jaar. In sommige wijken ligt het gemiddelde nog lager, zoals in de Oranjestraat met €19.400. *NB: Het landelijk gemiddelde bruto jaarinkomen van een werkend huishouden is €34.000.*

Omdat het gemiddelde inkomen relatief laag is en een groot deel van de woningen een relatief hoog energieverbruik heeft (24% energielabel C en 37% D-G), is er in veel huishoudens sprake van energiearmoede. *NB: Het verschil tussen label A en D bedraagt meer dan 50 euro per maand (volgens www.energie.nl) en dit is een groot bedrag voor gezinnen die leven in armoede.*

Ondanks dat er opvallend lage algemene werkloosheid is, is er weinig ontwikkelperspectief voor jongeren en jongvolwassenen: ze kunnen niet makkelijk aan een huis komen, er is voor starters weinig werk en ook naar de middelbare school gaan of studeren moeten ze ergens anders doen. Er zijn wel verschillende talentontwikkeltrajecten voor jongeren, maar die zijn niet gekoppeld aan (garantie)banen of andere samenwerkingen met lokale werkgevers. Dat geldt ook voor andere vormen van talentontwikkeling zoals taallessen etc. Het bieden van ontwikkelperspectief is belangrijk omdat het inwoners de mogelijkheid geeft om binnen de gemeente hun volledige potentieel te bereiken, economisch zelfstandig te worden en een stabiele financiële situatie te creëren.

Net als andere Nederlandse gemeenten bereid ook Alblasserdam zich voor op vergrijzing en de bijbehorende toenemende zorgvraag van ouderen (nu 20% 65+ www.allecijfers.nl en een grotere groep 45-65 die de komende jaren gaat vergrijzen). Een belangrijke zorg- en welzijnsvraag onder ouderen is die van eenzaamheid. In Alblasserdam zien we echter niet alleen onder ouderen, maar ook in de categorie van 18-65jr veel mensen die eenzaam zijn (respectievelijk >50% en >40%). Hierbij worden intieme partners gemist of omgang met kennissen, collega's en vrienden.

Een deel van deze groep ervaart zelfs ernstige eenzaamheid, wat psychosociale klachten met zich meebrengt zoals stress, angststoornissen en depressie. Zo geeft één op de vijf inwoners aan veel stress te ervaren (www.allecijfers.nl). En loopt bijna de helft van alle inwoners een risico op angststoornissen of depressie. Dit zijn belangrijke signalen, omdat eenzaamheid en armoede (met al hun gevolgen) elkaar versterken.

Omgeving & gemeenschap

De leefbaarheid wordt in sterke mate bepaald door de kwaliteit van de (buiten)ruimte en de manier waarop men in deze ruimte als gemeenschap met elkaar om kan gaan (i.e. is er ruimte voor ontmoetingen, sport & bewegen, spel). In de huidige buitenruimte van Alblasserdam zijn er een beperkt aantal ontmoetingsplekken voor o.a. jongeren. Dit leidt tot de nodige overlast in en rond het winkelcentrum en andere plekken waar jongeren verblijven.

De buitenruimte anders inzetten biedt kansen om sociaal wenselijk gedrag te stimuleren: mensen vaker en langer uit te nodigen tot verblijf buiten t.b.v. onderlinge ontmoetingen én aan te zetten tot sport en beweging. Dit vraagt onder andere afstemming tussen het ruimtelijk en sociaal domein.

Vanuit de woningcorporatie wordt aangegeven dat portieken regelmatig vervuild worden aangetroffen – het is niet ongewoon dat iemand er zijn kapotte fiets of koelkast achterlaat of iemand er zijn brievenbusinhoud leegt.

Veiligheid & overlast

Veel voorkomende misdrijven die zich voordoen in Alblasserdam zijn rijden onder invloed, fraude en vermogensdelicten, vernielingen en mishandeling. Ook diefstal komt voor in verschillende vormen zoals: winkeldiefstal, diefstal van fietsen en gemotoriseerde voertuigen. Dergelijke misdrijven weerspiegelen verschillende facetten van verharding waarbij men steeds minder solidair en tolerant is naar elkaar.

De Buurtaanpak Alblasserdam is bedoeld om deze uitdagingen op laagdrempelige wijze en bij de wortel aan te pakken en een positieve verandering teweeg te brengen in alle wijken en buurten van Alblasserdam.

4 Visie, missie en doelen

In onze snel veranderende wereld, waarin gemeenschappen steeds diverser worden en uitdagingen zich op lokaal niveau manifesteren, is het essentieel dat we een sterke visie hebben voor de aanpak van onze buurten. Onze visie is gebaseerd op het geloof dat sterke en veerkrachtige buurten de bouwstenen zijn van een welvarende samenleving. Met een bottom-up benadering betrekken we de gemeenschappen actief bij het vormgeven van hun toekomst. Samenwerking, participatie en inclusiviteit zijn onze leidende principes. Kortom, de toekomst van onze samenleving begint in onze buurten.

4.1 Visie

We streven naar een gemeenschap waarin mensen samen zorgdragen voor hun woonomgeving, elkaar ondersteunen en een gevoel van trots en saamhorigheid ervaren. Wij zien voor ons een Alblasserdam waarin iedereen zich gezien & gehoord voelt én ontmoet in zijn of haar behoeften. Niet alleen door burens maar ook door onze formele zorg- en welzijnspartners. Daar waar nodig ontvangen mensen ondersteuning of begeleiding van het Buurtaanpak-netwerk. Bij ons doet iedereen mee en kijken we naar elkaar om!

Ons Alblasserdam biedt een gezonde en duurzame leefomgeving met ontwikkelperspectief op wonen, werken en onderwijs. De Buurtaanpak is er voor heel Alblasserdam en richt zich niet alleen op wat beter kan, maar ook op wat er goed gaat. Dit vanuit de gedachte: Alles wat aandacht krijgt, groeit!

4.2 Missie

Het Buurtaanpak-netwerk doet er alles aan om in contact te komen met inwoners – ze beginnen op straatniveau en kijken waar de energie en behoeften zitten. Daar worden bestaande initiatieven, vigerend beleid, buurtbewoners en organisaties met elkaar verbonden en geïnspireerd om open en nieuwsgierig naar elkaar te zijn en samen te bouwen aan een prettige leefomgeving.

4.3 Doelen

We willen de samenkracht van onze buurten ontketen door te investeren in:

- Meer tolerantie & solidariteit
- Minder eenzaamheid, armoede & schulden
- Een socialere omgeving & betrokken gemeenschap
- Minder criminaliteit & escalatie overlast

We lichten onze doelstellingen hieronder nader toe.

Doelstelling 1 – Meer tolerantie & solidariteit

Wantrouwen en elkaar niet kennen maakt plaats voor vertrouwen, elkaar kennen en naar elkaar omzien met:

- **Meer ontmoetingen en interactie t.b.v. positieve ervaringen:** Positieve ervaringen vergroten de verbondenheid met een plek en de mensen op die plek. Hiermee leggen we de basis voor meer sociale samenhang, tolerantie en solidariteit.
- **Meer ontwikkelperspectief:** Een woonplek die kansen biedt voor het maken van een wooncarrière, talentontwikkeling en werkgelegenheid, die maakt dat inwoners hun leven op orde kunnen krijgen en houden. Daarmee ontstaat er ruimte voor empathie en om naar anderen om te kijken.
- **Beter toegankelijke hulp- en dienstverlening:** Met aanwezigheid in de buurt vergroten partijen hun zichtbaarheid en vindbaarheid, zodat mensen sneller binnenlopen voor zichzelf of voor anderen. Ook kunnen partijen op deze manier beter signaleren en escalatie voorkomen.

Doelstelling 2 - Minder eenzaamheid, armoede en schulden

Eenzaamheid, armoede en schulden gaan vaak hand in hand. Met de volgende doelstellingen willen we onze inwoners een leefomgeving bieden die hen helpt om de regie over hun leven terug te pakken:

- **Betere signalering en omzien naar elkaar:** Met vroegtijdige signalering kunnen we tijdig ondersteuning bieden en erger voorkomen.
- **Meer acceptatie en bekendheid van hulpverlening:** Pas als mensen zich vrij voelen om hun situatie te bespreken, kunnen zij naar gepaste hulp begeleid worden. Dit vereist een veilige en respectvolle omgeving.

Doelstelling 3 - Een socialere omgeving & betrokken gemeenschap

Met een buitenruimte die ontmoetingen, sport en spel faciliteert is het voor inwoners makkelijker contact maken met elkaar, er een gezonde(re) leefstijl op na te houden en met hun kinderen tijd buiten door te brengen. Met het aanpakken van de buitenruimte streven we de volgende doelstellingen na:

- **Meer klimaatadaptief & biodivers:** Een prettige buitenruimte kan onze steeds extremere weersomstandigheden aan en biedt ruimte aan flora en fauna en beschermt deze.
- **Meer ontmoetingen, sport en spel:** Voor meer positieve ervaringen en gezelligheid.
- **Beter onderhouden, schoner & veiliger:** Plekken die goed onderhouden en schoon zijn, nodigen uit om eigenaarschap te tonen en stimuleren daardoor een gevoel van veiligheid. Betrokken buurtgenoten trappen zelf geen rotzooi en zullen sneller ingrijpen wanneer iemand anders wel de harmonie in een buurt verstoort.
- **Betere afhandeling van meldingen:** wanneer betrokken inwoners een melding maken (e.g. via onze meldingsapp FIXIE) dienen ze snel en adequaat geholpen te worden – zo voelen zij zich gezien en gehoord wat weer hun toewijding en betrokkenheid bij de buurt vergroot.

Doelstelling 4 - Minder criminaliteit en escalatie overlast

Het verminderen van criminaliteit en daar waar het kan voorkomen van escalatie en overlast vergroot het gevoel van veiligheid in onze buurten en voorkomt intolerantie. Dit doen we door te focussen op de volgende doelstellingen:

- **Minder woonfraude:** Met betere samenwerking tussen relevante instanties en buurtbewoners, het actief bestrijden van illegale onderhuur en kamerverhuur en met het informeren over de gevolgen van woonfraude.
- **Minder dealen:** Met een betere samenwerking met lokale en regionale politie, instanties en inwoners en het vergroten van de meldingsbereidheid.
- **Minder ondermijning:** Met een intensievere samenwerking met lokale partners en bewoners proberen we vroegtijdig te signaleren (melden) en kunnen we ondermijnende activiteiten adequater aanpakken.
- **Vergroten meldingsbereidheid:** Het is belangrijk dat mensen zich veilig genoeg voelen om overlastsituaties aan te kaarten (e.g. via onze meldingsapp FIXIE), omdat dit ons in staat adequaat te reageren op overlast en het borgen van de veiligheid in buurten.
- **Vergroten bekendheid en zichtbaarheid wijkagenten:** Wijkagenten spelen een cruciale rol in het handhaven van de veiligheid en het oplossen van overlastproblemen. Het is daarom belangrijk dat buurtbewoners hen kennen en er gemakkelijk contact opgenomen kan worden.
- **Meer hulpverlening bij overlast:** In het kader van saamhorigheid is het belangrijk dat conflicten duurzaam worden opgelost.

5 Implementatiestrategie

De focus voor de Buurtaanpak ligt dus op het organiseren van de verbinding met elkaar, het inspireren van inwoners tot het nemen van de eigen verantwoordelijkheid en het vergroten van de saamhorigheid tussen inwoners onderling. Hiervoor wordt o.a. gekeken naar hoe schoon, heel en veilig de woonomgeving is en wordt ervaren, of de buitenruimte uitnodigt tot het leggen van sociale contacten, of er voldoende formele en informele ontmoetingsplekken en momenten zijn. Het einddoel: het verbeteren van de levenskwaliteit om zo een veerkrachtige woonplaats te zijn en te blijven voor de inwoners van nu en die van de toekomst.

Voor het bereiken van de vier doelstellingen, gebruiken we de onderstaande implementatiestrategie. De strategielijnen met bijbehorende rollen voor aansturing door het projectteam vormen ook een richtlijn voor onze gezamenlijke werkwijze en globale vormgeving van interventies.

Strategielijn 1 - Anticiperen, aansluiten en adopteren

Integraal kijken en werken gebeurt niet vanzelf. We zijn alert op kansen die zich voordoen en we maken bewuste keuzes. Alleen zo kan er geanticipeerd en aangesloten worden op goede ideeën, beleidsdoelstellingen en initiatieven van buitenaf. Hiervoor zijn de volgende zaken nodig:

- **Gezamenlijke visie:** We dragen een gezamenlijke visie uit zowel naar onze eigen achterban als in gremia die buiten de Buurtaanpak vallen (bijv. regionale initiatieven). Met het bundelen van onze krachten verwachten we grip te krijgen op de complexe thematieken.
- **Breed en integraal:** Onze interventies zijn erop gericht een of meerdere doelen te adresseren, afgestemd op verschillende niveaus van impact (individueel, gebouw, straat, buurt of wijk). Daarmee sturen we op maximale impact met beschikbare tijd, geld en middelen.
- **Synergie met politiek en beleid:** De politiek en andere beleidsafdelingen van de gemeente Alblasserdam zijn goed op de hoogte van de Buurtaanpak. Zowel vanuit de politiek en het beleid, als vanuit de Buurtaanpak wordt actief gezocht naar verbindingen en oplossingen. Daarmee worden kansen eerder herkend, bedreigingen afgewend en collectief gestuurd op het aanpakken van hoofdoorzaken.
- **Signaleringsfunctie:** We zitten in de wijk en zien wat er speelt. Wij vervullen de rol van signalerende partner voor andere beleidsafdelingen (binnen de gemeente Alblasserdam, de Drechtsteden, andere afdelingen van de woningcorporatie, de welzijnsinstellingen en voor onze netwerkpartners); Onze aanpak wordt daarmee preventief (gebaseerd op signalen) in plaats van vraag gestuurd bij noodgevallen; Korte lijnen tussen de formele en informele partners zorgen voor het snel en adequaat reageren op ongewenste ontwikkelingen en op de behoeften die er leven. Mocht de wortel van het probleem een grootschaligere aanpak behoeven, dan ligt er ook een helder escalatiemodel.

Strategielijn 2 - Zichtbaarheid en continuïteit

Aantrekkingskracht is essentieel. Als mensen weten waar je voor staat kunnen ze zich makkelijker bij je aansluiten. Dit geldt voor professionals en voor inwoners. Dit vraagt van de Buurtaanpak zichtbaar te zijn in de buurten met cyclische activiteiten (zodat ze op den duur herkend kunnen worden). Zichtbaarheid en continuïteit vragen de volgende zaken:

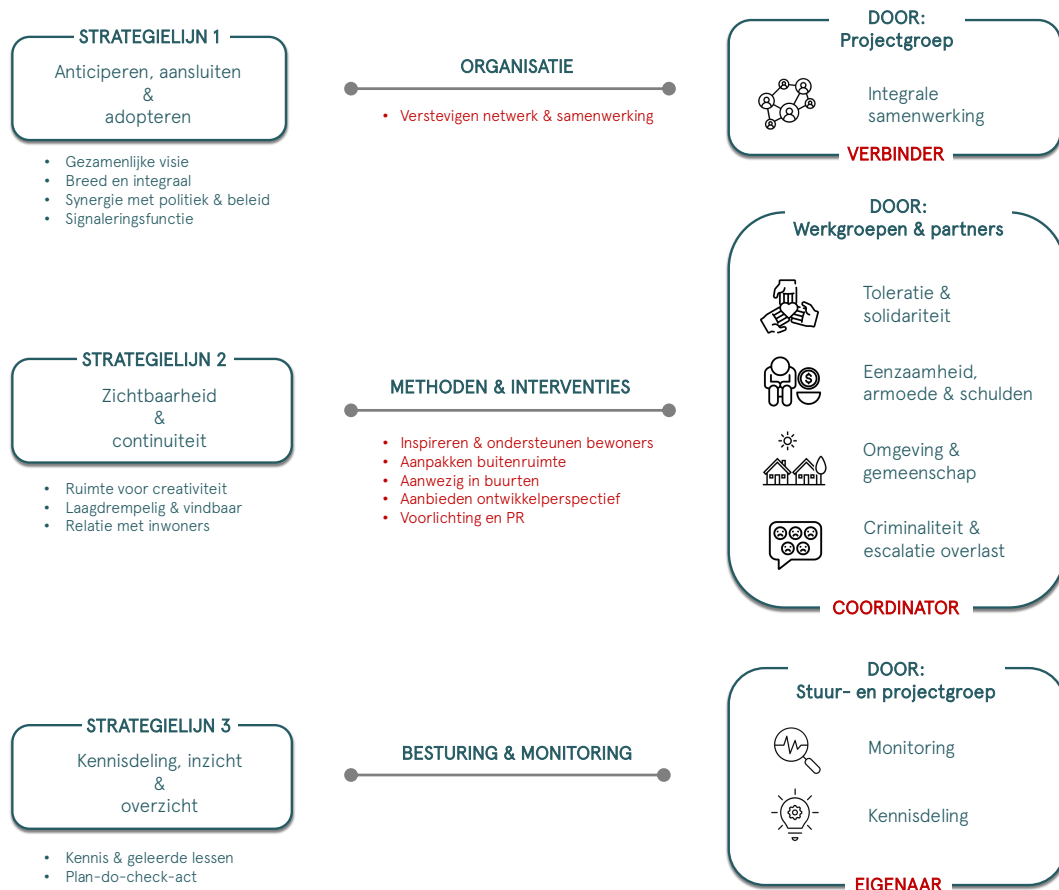
- **Ruimte voor creativiteit:** Wij zoeken naar alternatieven vanuit de leefwereld van onze bewoners. Mensen die hulp behoeven worden ontmoet waar zij zitten. Hiervoor wijken we, wanneer nodig en wanneer mogelijk, af van de gebaande paden.
- **Laagdrempelig en vindbaar:** We bouwen aan een hechte band met onze formele en informele partners. Zo versterken we informatiepositie en stemmen we vlot af. Dit maakt het ook mogelijk om de Buurtaanpak collectief te sturen op het realiseren van de doelstellingen.
- **Relatie met inwoners:** Wij sturen op creatieve en uitnodigende manieren om mensen te bereiken en hun problematieken aan te pakken. Wanneer mensen de benodigde hulp weten te vinden, dan stimuleert dit hun zelfredzaamheid, veerkracht, gezondheid en samenredzaamheid.

Strategielijn 3 - Kennisdeling, inzicht en overzicht

Zelfs met de beste intenties kun je niet voorkomen dat er soms dingen misgaan. Door lessen, kennis en (daar waar mogelijk) data te delen willen we als collectief krachtiger en impactvoller worden. Het delen van geleerde lessen helpt ook bij het anticiperen op kansen en bedreigingen.

- **Kennis en geleerde lessen:** Wij borgen en delen geleerde lessen, expertise en kennis naar onze stuurgroep en in de samenwerking met onze partners. Positieve dialoog is de basis, iedereen heeft de vrijheid om gedeelde kennis op eigen wijze te integreren;
- **Plan-do-check-act:** Er wordt gestuurd op verbetering van de dienstverlening door het structureel monitoren en rapporteren van onze impact. Praktische indicatoren zijn gemakkelijk bij te houden, hetgeen draagvlak stimuleert en bijdraagt aan het losmaken van energie (van inwoner tot bestuur).

Als we de bovengenoemde strategielijnen in een schema samenvatten, wordt ook de rolverdeling en de (samen)werking binnen de Buurtaanpak zichtbaar (zie Figuur 1). Omdat uit het visietraject ook veel is opgehaald over de toe te passen methoden, hebben we deze in rood in het onderstaande schema toegevoegd. Een uitgebreidere beschrijving is te vinden in Bijlage 3 – Methoden & Tactieken. Daarmee dient de implementatiestrategie als richtlijn voor onze werkwijze bij het nastreven van onze doelstellingen.

Figuur 1: Overzicht van strategielijnen en instrumenten om de doelstellingen te bereiken.

6 Vooruitblik

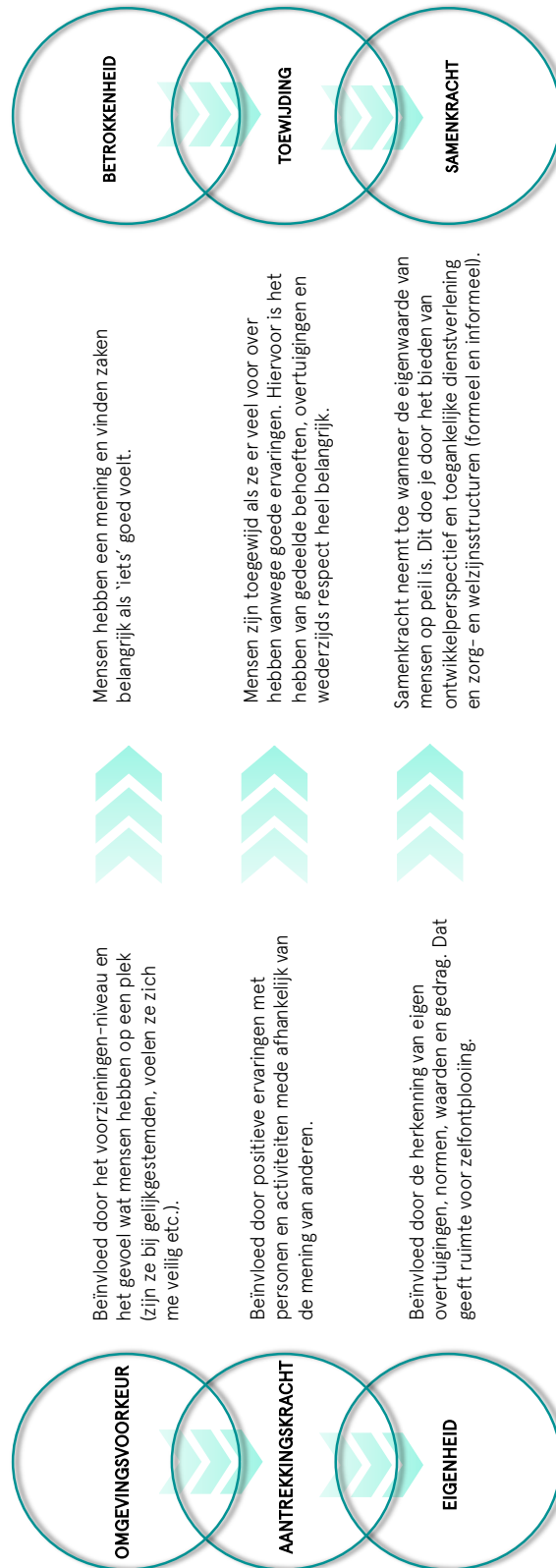
Als we vooruitkijken naar de toekomst van onze Buurtaanpak, zien we een pad voor ons dat begint met de vertaling van onze strategische visie naar concrete acties in onze gemeenschappen. Onze doelstellingen zijn helder en ambitieus: we streven naar meer tolerantie en solidariteit, willen een einde maken aan eenzaamheid, armoede en schulden, en streven naar een socialere omgeving en een betrokken gemeenschap. Daarnaast willen we de criminaliteit verminderen en de escalatie van overlast voorkomen.

Om deze doelen te bereiken, starten we samen met professionals en inwoners een participatietraject. Als een rondreizend gezelschap zullen we de buurten ingaan om nauw contact te leggen met onze inwoners. Dit participatietraject dient om onze betrokkenheid te vergroten en om gezamenlijk de invulling van onze uitvoeringsagenda te verkennen. We zullen samen brainstormen – o.a. over de beste manieren om ontmoetingen te organiseren en de sociale cohesie in onze buurten te versterken. Moeten we denken aan buurtfeesten, gezellige barbecues, informatieve avonden of huiskamers? De keuze ligt bij de gemeenschap zelf, want wij geloven dat de kracht van verandering begint bij hen.

Met negen geprioriteerde buurten in ons werkgebied beseffen we dat de uitvoering een meerjarig proces is. Daarom beginnen we in eerste instantie in een beperkt aantal buurten en breiden we ons werkgebied jaarlijks uit. We leggen de geleerde lessen van elke buurt zorgvuldig vast en nemen deze mee in de volgende fase. Dit stelt ons in staat om duurzame en effectieve oplossingen te ontwikkelen en ervoor te zorgen dat onze buurten gedijen.

Terwijl we de komende jaren voortbouwen op deze visie, zijn we vol vertrouwen in een toekomst waarin onze buurten meer saamhorigheid, tolerantie, solidariteit, veiligheid en welzijn tonen. Samen maken we deze reis, en met elke stap die we zetten, creëren we een sterkere, hechtere en meer veerkrachtige gemeenschap waarin iedereen zich echt thuis voelt.

Bijlage 1 - Theoretisch kader

Bijlage 2 - Succesfactoren & meten

Groep 1: meer eigenaarschap op de buitenruimte met meer meldingsbereidheid op schoon, heel en veilig (incl. buurtpreventie).

Wat	Doelstelling	Succesfactor
Fixie app	Meer meldingen	Toename meldingen met 10%
Meldingen via politie	Meer meldingen	Toename meldingen met 10%
Opruimacties & andere initiatieven	Meer deelnemers	Toename deelnemers met 10%
Trots gevoel	Toename van inwoners die zich trots voelen op hun buurt	Kwalitatief
Elkaar aanspreken	Toename van inwoners die zeggen elkaar aan te spreken	Kwalitatief
Contactmomenten tussen inwoners onderling	Meer contactmomenten en het gevoel hebben elkaar te kennen	Kwalitatief
Wonen in de eigen buurt	Lagere mutatiegraad	10% minder verhuizingen

Groep 2: Betere signalering via het netwerk (formeel en informeel).

Wat	Doelstelling	Succesfactor
Bijeenkomsten	Meer contact momenten met het netwerk	Aantal bijeenkomsten
Bekendheid voorzieningen	Meer bekendheid	Kwalitatief
Formeel netwerk	Meer partners	10 nieuwe partners/jr.
Informeel netwerk	Meer partners	10 nieuwe partners/jr.
Laagdrempelig zijn	Mensen lopen makkelijker binnen voor hulp	Kwalitatief
De staat van de buurt	Een betere staat van de buurt	Kwalitatief

Groep 3: Beter toegankelijke hulp- en dienstverlening in de buurten (incl. bekendheid en acceptatie hulpverlening, eenzaamheid, schulden en inzet op minder schaamte).

Wat	Doelstelling	Succesfactor
Voorlichting over faciliteiten	Meer bekendheid van faciliteiten	Kwalitatief
Evenementen en themabijeenkomsten	Meer bekendheid over faciliteiten, hulp, voorzieningen etc.	Aantal deelnemers per event
Zichtbaarheid in de buurt	Beter zichtbaar	Aantal keren dat er in de buurten gewerkt wordt
Informereren	Beter informeren en meer mensen bereiken	Aantal abonnees op nieuwsbrieven, bezoekers van websites, clicks op artikelen etc.
Gebruik voorzieningen	Beter vindbare en laagdrempelige voorzieningen	Toename aan gebruikers van voorzieningen.

Groep 4: Meer ontmoetingen en interactie t.b.v. positieve ervaringen en meer gezelligheid (met elkaar) in de buurt.

Wat	Doelstelling	Succesfactor
Buurtevenement/initiatief	Meer deelnemende organisaties	Aantal deelnemende organisaties
	Meer deelnemers	Aantal deelnemers
	Positieve ervaring tijdens evenement of initiatief	Kwalitatief
	Aantal evenementen/initiatieven	Toename evenementen en initiatieven
Aandacht voor minder actieve wijken	Inwoners inspireren actiever te zijn met elkaar	Toename evenementen en initiatieven
Zelfstandige georganiseerde evenementen en initiatieven	Meer eigenaarschap	Toename evenementen en initiatieven

Groep 5: Meer ontwikkelperspectief op het gebied van wonen, werken en talentontwikkeling.

Wat	Doelstelling	Succesfactor
Talentontwikkelplekken	Meer talentontwikkelplekken die aansluiten bij talenten/vaardigheden die werkgevers nodig hebben.	Toename deelnemende organisaties die plekken bieden.
		Toename werkgevers die daarna mensen werk kunnen bieden.
		Uitstroom uit uitkering
		Toename aan samenwerkingen met partners die mensen kunnen begeleiden (zowel tijdens het ontwikkeltraject als daarna bij de werkgever).
Hoe wordt ontwikkelperspectief ervaren	Meer mensen vinden hun weg met dank aan alle faciliteiten die er in Alblasserdam zijn.	Kwalitatief

Bijlage 3 - Methoden & tactieken

In deze paragraaf staat de opbrengst te lezen van werksessies II en III. Het betreffen suggesties voor het instrumentarium van de Buurtaanpak, waarmee de basis voor de uitvoeringsagenda is te leggen. In een later stadium kan dit met een bredere groep partners en inwoners afgestemd en aangevuld worden.

Methode 1 - Inspireren & ondersteunen van bewoners

Om onze doelstellingen te realiseren, zetten we in op het inspireren en ondersteunen van bewoners op verschillende thema's. Een effectieve aanpak die we willen overnemen van onder andere Rotterdam en Zwijndrecht, is het beschikbaar stellen van kleine bedragen, waarmee bewoners gezamenlijk initiatieven kunnen organiseren. Denk hierbij aan buurtbarbecues, het schoonmaken van straten en voortuintjes, het plaatsen van een buurtbieb, het gezamenlijk onderhouden van plantvakken etc. Een dergelijk concept sluit aan bij de huidige lief- en leedstraat en draagt bij aan een gezelligere sfeer en meer positieve ervaringen in de eigen buurt of wijk.

Methode 2 – Aanpakken van de buitenruimte

Met slimme keuzes in de inrichting, het ontwerp, de programmering en onderhoud & beheer kunnen we gewenst sociaal gedrag en houding inspireren en sturen (o.a. met het slim plaatsen van bankjes in functioneel groen). Hierbij betrekken we graag onze inwoners en maken we hen ook attent op het nut en de noodzaak van biodivers groen (wellicht willen ze een rol in het onderhoud?) en een klimaatadaptieve inrichting (minder steen, meer groen, regenton etc.) in hun eigen tuintjes.

Methode 3 – Aanwezig in de buurten

Voor het vergroten van de tolerantie en solidariteit bouwen we een netwerk van (informele) partners die opereren vanuit kleine satellietlocaties in de verschillende buurten. Op deze manier kunnen we vroegtijdig signaleren en escalatie voorkomen en aan de andere kant helpt dit ons om inwoners snel(ler) naar de juiste partij door te verwijzen. Ook maakt een dergelijk buurtnetwerk onze hulp- en zorgverlening zichtbaarder en laagdrempeliger.

Methode 4 – Aanbieden van ontwikkelperspectief

Het bieden van ontwikkelperspectief helpt mensen hun leven op orde te maken en te houden. Met name voor inwoners uit kwetsbare wijken is het belangrijk dat dit perspectief in hun directe omgeving geboden wordt. Hun leefwereld is vaak te klein om het elders te (kunnen) zoeken. Ontwikkelperspectief bieden kan formeel met onderwijs of scholing of via deeltijd trajecten bij lokale werkgevers. Het kan ook informeel via talentontwikkelprogramma's zoals het landelijke Maatschappelijke Diensttijd of binnen samenwerkingen met stichtingen en werkgevers om mensen onder begeleiding relevante (werk)ervaring op te laten doen. Er zijn ook non-formele vormen van talentontwikkeling die ingezet worden bij de activatie van inwoners naar werk of vrijwilligerswerk zoals het volgen van een weerbaarheidstraining of het doen van vrijwilligerswerk bij een van de vele stichtingen in Alblaserdam. Ontwikkelperspectief gaat naast talentontwikkeling en een kans op werk ook over wonen en het kunnen maken van een wooncarrière binnen de gemeente. Voor het laatstgenoemde is samenwerking nodig met het beleidsdomein wonen en de woningcorporatie.

Methode 5 – Versterken netwerk & samenwerking

Voor het slagen van de Buurtaanpak is een groot en breed netwerk essentieel. Deze formele en informele samenwerkingen richten zich op het waarmaken van onze gemeenschappelijke doelstellingen. Zo kunnen we beter signaleren en escalatie van welzijnsproblemen voorkomen zoals eenzaamheid, armoede, schulden en leefbaarheid (schoon, heel, sociaal veilig). Vanuit deze verbindende rol draagt de Buurtaanpak er ook zorg voor dat gemeente overstijgende zaken regionaal aangekaart worden.

Methode 6 – Voorlichting en PR

Eenzaamheid, armoede en schulden zijn problemen die vaak onzichtbaar zijn voor de buitenwereld. Daarom is het essentieel om professionals en vrijwilligers (en buurtbewoners) te informeren over de tekenen van deze problemen, zodat zij ze beter kunnen herkennen. Deze kennis stelt hen in staat om gepaste actie te ondernemen. Daarnaast streven we met bewustwordingscampagnes naar het doorbreken van stigma's en schaamte rondom deze problemen. Door een cultuur te bevorderen waarin het vragen om hulp wordt gestimuleerd, hopen we dat mensen zich meer open durven te stellen en de beschikbare diensten kunnen benutten. Het verstrekken van duidelijke informatie over deze diensten is daarbij van groot belang.

Bij het oplossen van problemen zoals geluidsoverlast, burenc conflicten en andere verstoringen van de leefomgeving kunnen voorlichting, bemiddeling en passende interventies een grote rol spelen. Door mensen bewust te maken van de beschikbare hulpbronnen en hen te informeren over mogelijke oplossingen en de meldingsbereidheid te vergroten, kunnen we escalaties voorkomen en conflicten op een constructieve manier oplossen – met aandacht voor zowel slachtoffers als daders.